Školní vzdělávací program pro školní družinu

OBSAH:

1. **CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY**
2. **CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ**
3. **FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ**
4. **DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN**
5. **PODMÍNKY**
   A) MATERIÁLNÍ
   B) PERSONÁLNÍ
   C) EKONOMICKÉ
6. **PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ**
7. **BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ**
8. **PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI**
9. **DOKUMENY**

PŘÍLOHY: VNITŘNÍ ŘÁD ŠKOLNÍ DRUŽINY
KRITÉRIA PRO PŘIJÍMÁNÍ ŽÁKŮ DO ŠD

Platný od roku 2007

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina byla zřízena v roce 2006. Nachází se ve společné budově se základní školou, je součástí školy. Kapacita školní družiny je 30 žáků (od1.1.2013). Má jedno oddělení, pro které byla upravena místnost odborné učebny (počítačová učebna). Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Školní družina umožňuje docházku přednostně žákům 1. stupně, ale k docházce mohou být přijati i žáci 2. stupně, pokud to dovoluje kapacita školní družiny.

Identifikační údaje:
Název: Základní a Mateřská škola Kujavy, okres Nový Jičín, příspěvková organizace
Adresa: 742 45, Kujavy č. 86
Telefon: 556 720 297
Ředitelka školy: Mgr. Bc. Martinková Lenka
Vychovatelka školní družiny: Šimečková Lenka

2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Vychází z obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon v § 2, odst. 2.
a) rozvíjet osobnost dítěte, probouzet v dítěti kladný přístup ke škole, naučit jej rozlišovat čas práce a čas odpočinku, relaxace, využívat dětské zvídavosti k samostatnému myšlení a tvoření,
b) rozvíjet jeho osobní přístup k získávání nových vědomostí pro jeho všeobecný rozhled
c) naučit dítě správným zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům, oslovování a zdravení, žádosti o pomoc ve škole nebo při práci,
d) vést k toleranci ke spolužákům jiné kultury, bez předsudků, vést ke komunikaci, rozvíjet schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, nevyvolávat konfliktní situace, pomoc staršího mladšímu při činnostech, rozvíjet kamarádství,
e) vytvářet potřebu projevu pozitivních citů, rozvíjet vnímavost a citové vztahy k lidem, naučit dítě správnému chování k pedagogům, občanům obce a ostatním dospělým,
f) vychovávat k úctě k zákonům, hodnotám a tradicím, pochopení a osvojení si zásad a pravidel, jako základu pro soužití,
g) vychovávat k smysluplnému využívání volného času**,** získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně

3. FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ
Formy činnosti školní družiny jsou zejména činnosti pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. Školní družina umožňuje také odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.
Pravidelná výchovná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity.
Příležitostné akce jsou významnější akce, jako návštěva kina, bruslení, představení, výlety. Nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností. Základem účastníků jsou přihlášení žáci ŠD, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.
Nabídka spontánních aktivit je průběžná - klidové činnosti po obědě, při pobytu venku po organizované části. Je to možnost spontánních her, spontánních činností, také v rámci ranního

pobytu žáků. Vychovatelka při těchto činnostech zajišťuje bezpečnost, ale také motivaci některých vlastních aktivit dětí. Řízená a spontánní činnost na sebe přirozeně navazují.
Odpočinkové činnosti jsou klidové činnosti, ale patří zde i aktivní odpočinek (**rekreační činnosti**), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování.
Příprava na vyučování spočívá ve vypracování domácích úkolů (podle přání učitelů a rodičů), patří zde i didaktické hry a další činnosti, které upevňují či rozšiřují poznatky, které si žáci získali ve školním vyučování.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Člověk a svět

- osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy

1. <u>Místo, kde žijeme:</u>

- zahrnuje poznávání nejbližšího okolí, organizaci života v rodině, ve škole, v obci (poznávání různých služeb: knihovna, pošta, obchod, obecní úřad…), orientaci v prostorách školy, následné využití poznatků jako motivace k dalším činnostem – tematické hry, malování, pohádky…), posilování vztahu k místním tradicím (položení věnce u pomníku), dopravní výchova (cesta do a ze školy)
- dívat se kolem sebe, besedy, rozhovory, tematické práce (moje rodina, můj spolužák, okolí mého bydliště)

2. <u>Lidé kolem nás:</u>

- zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomění si významu a podstaty tolerance, empatie, vzájemné úcty, každodenní dodržování základů společenského chování (pozdravení při příchodu, rozloučení při odchodu, seznamování, kultivace komunikace slovní i mimoslovní umění sdělit poznatek, ale také schopnost naslouchat, tolerance ve skupině i stolování.), vytváření kladného vztahu k spolužákům, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy

3. <u>Lidé a čas:</u>

- budování správného režimu dne a jeho dodržování, vytváření pravidelných návyků, umění využívat správně a účelně volný čas svůj i druhých

4. <u>Rozmanitosti přírody:</u>

- seznámení s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé, pozorování změn, pobyty v přírodě a následné výtvarné či jiné zpracování poznatků, ochrana přírody, třídění odpadu, práce s přírodninami

5. <u>Člověk a jeho zdraví:</u>

- poznávání sebe sama, průběžná péče o osobní hygienu, péče o zdraví, odpovědnosti za své zdraví, předcházení úrazům, dbaní na bezpečnost činností, učit se jak vyhledávat pomoc (hrou s nácvikem telefonického volání na tísňové linky), pohybové a tělovýchovné aktivity (obsah pravidelného pobytu venku či v tělocvičně)

Délka a časový plán vzdělávání je konkrétně upraven v Přehledu výchovně vzdělávací práce ŠD (týdenní skladba zaměstnání).

<u>Tyto činnosti tvoří propojený celek a vedou k vytváření kompetencí žáků</u>:

Kompetence k učení:

- učí se s chutí,
- započatou práci dokončí,
- umí zhodnotit své výkony,
- učí se nejen spontánně, ale také vědomě,
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi,
- všímá si souvislostí mezi jevy, získané vědomosti dává do souvislostí,
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení,

Kompetence k řešení problémů:

- žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací,
- při řešení situací užívá logických, matematických i empirických postupů,
- chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli,
- rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením
- započaté činnosti dokončuje,

Komunikativní kompetence:

- žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci
- myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami
- umí vyjádřit vlastní názor
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými,
- dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem,
- komunikuje kultivovaně

Sociální a personální kompetence:

- žák samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky,
- projevuje citlivost a ohleduplnost,
- rozpozná vhodné a nevhodné chování,
- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit,
- ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis,
- je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi,

Činnostní a občanské kompetence:

- učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit,
- žák odhaduje rizika svých nápadů,
- k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně,
- uvědomuje si svá práva i práva druhých,
- dbá na své osobní zdraví i druhých,
- chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské),

Kompetence pracovní:

- učit se vyhodnotit výsledky své činnosti
- učí se plánovat a organizovat
- vedení k čistotě a pořádku

Kompetence k trávení volného času:

- žák se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času,
- umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic,
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech,
- umí říct „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

Průřezová témata procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů a tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání účastníků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí.

<u>Jedná se především o průřezová témata RVP:</u>
osobností a sociální výchovu,
výchovu demokratického občana,
výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech,
multikulturní výchovu,
environmentální výchovu,
mediální a etickou výchovu.

4. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN

Školní vzdělávací program ŠD je pro pravidelnou formu zájmového vzdělávání sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu – tedy pro žáky 1. stupně ZŠ (1. -5. ročník). Nabídka celodružinových akcí v příležitostné formě zájmového vzdělávání je vytvořena na dobu jednoho roku, poté obměňována a doplňována. Program je doplňován ročním plánem konkrétních činností, rozdělených po měsících, které vycházejí a podporují motivační zaměření školního roku. Roční plán tvoří přílohu tohoto dokumentu, vytváří jej vychovatelka a konzultuje s ředitelem.

Denní režim:

- Rekreačně odpočinková činnost před vyučováním, posílání žáků do tříd
- Oběd, hygiena, příchody dětí do družiny
- Příchody dětí do družiny, četba v rámci projektu „Celé Česko čte dětem“
- Odpočinková a zájmová činnost (výtvarné tvoření, hry),
- příchody dětí z 5. vyučovací hodiny
- Úklid, příprava na zahradu (sál)
- Rekreační činnost (sportovní nebo volné hry) na zahradě nebo v sále KD
- Návrat do družiny nebo hry na zahradě – možnost využití počítačů
- (hry, výukové programy), didaktické hry, volné hry ve třídě, odchody domů
- Úklid na zahradě, ve třídě, šatně, odchody domů

5. PODMÍNKY

A) MATERIÁLNÍ

Místnost školní družiny je vybavena skříňovým nábytkem, pracovními stoly, židlemi, kobercem a zářivkovým osvětlením. Do vybavení patří společenské hry, hračky, stavebnice, DVD, sportovní a výtvarné potřeby. Pro potřeby školní družiny lze využívat i další prostory školy, včetně školní zahrady vybavené průlezkou a brankami na kopanou. Také při nepřízni počasí může školní družina využívat obecní sál.

B) PERSONÁLNÍ

Provoz školní družiny zajišťuje vychovatelka (ve výjimečných případech pedagogický pracovník), která v roce 2008 ukončila v Ostravě DVPP pro vychovatele a pedagogy volného času. Provoz probíhá v ranních hodinách a v odpoledních hodinách. Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje, navozuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí. Vychovatelka se snaží probouzet v dětech aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Má podněcovat a rozvíjet přirozenou zvídavost dítěte, chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládne. Tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňovat a chválit.

C) EKONOMICKÉ

Školní družina je poskytována za poplatek. Poplatek je vybírán ředitelkou školy (v hotovosti nebo na účet školy) dvakrát ročně. Z tohoto poplatku je průběžně přes rok ve prospěch dětí financován materiál, hry, odměny aj. Evidenci výdajů vede ředitelka školy. Pokud je žák přihlášen do školní

družiny, za kroužky, které probíhají v rámci její činnosti, neplatí.

6. PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ

K pravidelné denní docházce do školní družiny jsou přijímáni žáci 1. až 5. ročníku základní školy. Podmínkou přijetí je řádně vyplněná přihláška a souhlas zákonných zástupců s ujednáními uvedenými na přihlášce. Kritéria pro přijímání žáků do ŠD stanovuje ředitelka školy a jsou k dispozici na každý školní rok na webových stránkách a veřejně přístupném místě.

7. BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ

Pravidla chování žáků a zajištění jejich bezpečnosti při pobytu ve školní družině jsou stanovena ve Vnitřním řádu ŠD, Řádu ZŠ a řádech dalších prostor, které školní družina využívá. Vnitřní řád školní družiny je dostupný na nástěnce vedle místnosti družiny a bude přílohou tohoto dokumentu.

Psychosociální podmínky

- vytvářet pohodové prostředí, příznivé sociální klima (otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost s družinou, školou,
- respekt k potřebám dítěte a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmů žáků, která vede k praktické zkušenosti,
- věková přiměřenost a motivující hodnocení (respekt k individualitě dítěte, dostatečná zpětná vazba),
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy, viz Minimální preventivní program
- spoluúčast žáka na životě školy a školní družiny

8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Účastníci zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami jsou individuálně integrováni do oddělení školní družiny s využitím speciálních pedagogických postupů. Vychovatelka družiny úzce spolupracuje s třídním učitelem, PPP, SPC, případně jinými poradenskými zařízeními.

Specifické pedagogické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- podpůrná opatření k začlenění do činností – asistent pedagoga, speciální pomůcky, individuální péče
- činnosti respektující možnosti žáka – činnosti shodné na úrovni žáka
- specifické činnosti s cílem reedukační péče o žáka

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku studijního materiálu, přístupu k internetu, individuální prací se žákem, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti. Vychovatelka spolupracuje s třídním učitelem a PPP.

Vhodné zájmové aktivity:

- literární tvořivost, výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické soutěže, přírodovědné soutěže, společenskovědní soutěže
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu

9. DOKUMENY

Dokumentace vedená v oddělení školní družiny:

1. **přehled výchovně vzdělávací práce** (třídní kniha) s **docházkou**
2. **zápisní lístky** pro žáky, kteří jsou přihlášeni k pravidelné docházce

V Kujavách dne 1. 8. 2020 Mgr. Bc. Lenka Martinková, ředitelka školy